

YAYLACIK İLKOKULU REHBERLİK SERVİSİ

ÇOCUK YETİŞTİRME TUTUMLARI VE DAVRANIŞ YÖNETİMİ

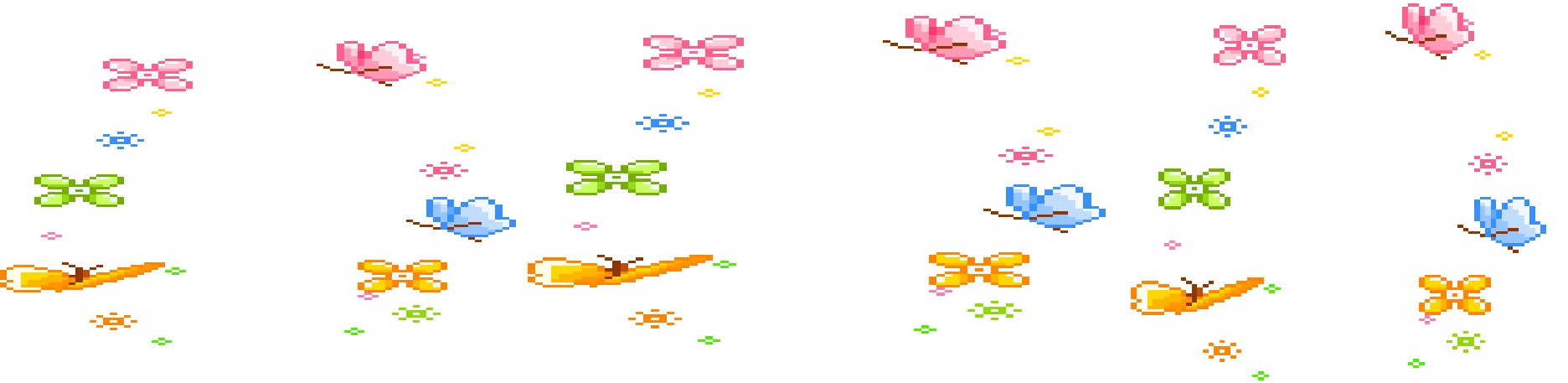
“Sevginin tedavi edici bir özelliği vardır. Hem sevgi gösteren için hem de sevilen için.”

20 DOLAR

Baba yorgun argın eve döndüğünde 5 yaşındaki oğlunu kapının önünde beklerken bulmuş. Çocuk babasına: "Baba 1 saatte ne kadar para kazanıyorsun?" diye sormuş.. Zaten yorgun gelen adam: "Bu senin işin değil!.." diye yanıtlamış. Bunun üzerine çocuk: "Babacığım, lütfen bilmek istiyorum." diye yanıt vermiş. Adam "İllaki bilmek istiyorsan 20 dolar." diye yanıt vermiş. Bunun üzerine çocuk: "Peki bana 10 dolar borç verir misin?" diye sormuş. Adam iyice sinirlenip: "Benim senin saçma oyuncaklarına veya benzeri şeylerine ayıracak param yok, hadi derhal odana git ve kapını kapat!.." demiş. Çocuk sessizce odasına çıkıp kapısını kapatmış. Adam sinirli-sinirli bu çocuk nasıl böyle şeylere cesaret eder diye düşünmüş. Aradan bir saat geçtikten sonra adam biraz daha sakinleşmiş ve çocuğa parayı neden istediğini bile sormadığını düşünmüş.

- Belki de gerçekten lazımdı. Yukarı çocuğun odasına çıkmış ve kapıyı açmış.. Yatağında olan çocuğa: "Uyuyor musun?" diye sormuş. Çocuk "Hayır" diye yanıtlamış. "Al bakalım istediğin 10 doları. Sana az önce sert davrandığım için üzgünüm ama uzun ve yorucu bir gün geçirdim." demiş.. Çocuk sevinçle haykırmış; "teşekkürler babacığım." Yastığının altından diğer buruşuk paraları çıkarmış. Adamın suratına bakmış ve yavaşça paraları saymış. Bunu gören adam iyice sinirlenerek: "Paran olduğu halde neden benden para istiyorsun? Benim senin saçma çocuk oyunlarına ayıracak vaktim yok." demiş.. Çocuk: "Ama yeterince yoktu." demiş ve paraları babasına uzatarak: "İşte 20 dolar. 1 saatini alabilir miyim?" demiş..

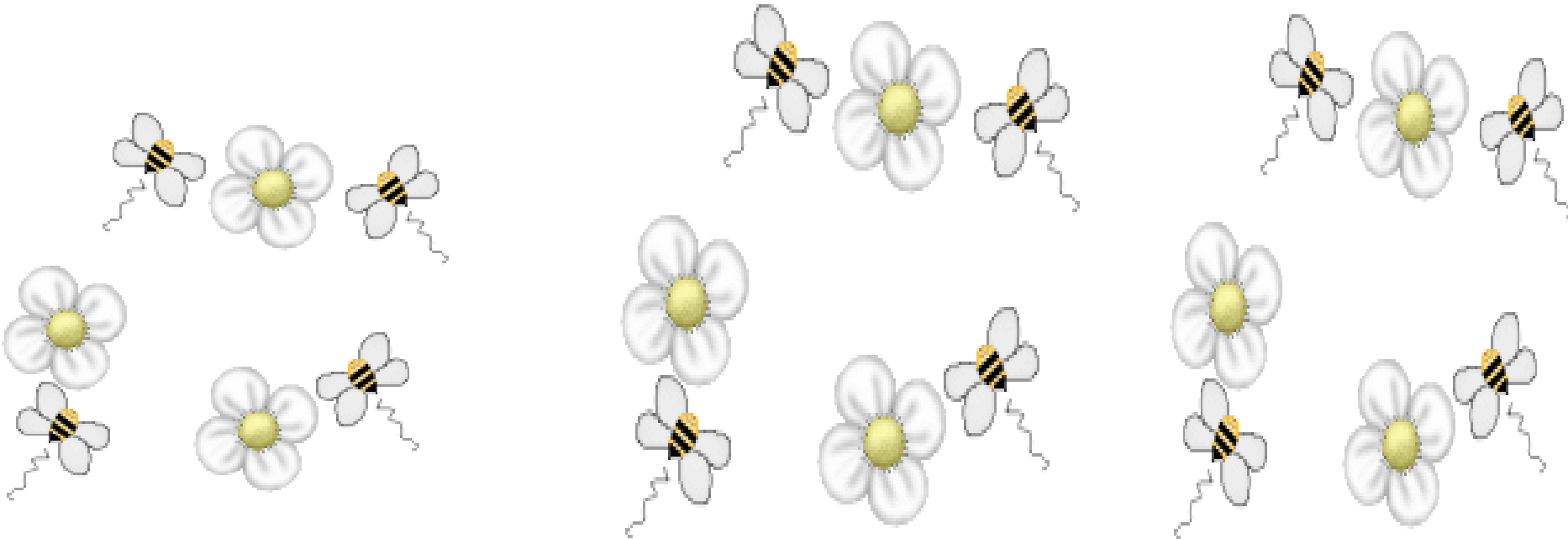

**Çocuklar
anne
babalarının
kendilerine aldığı
oyuncakları
UNUTURLAR ama
kendileriyle
geçirdikleri zamanları
UNUTMAZLAR..**

• Çocuđunuzun nasıl bir yetişkin olmasını istersiniz?

OLUMLU VE OLUMSUZ ÇOCUK YETİŞTİRME TUTUMLARI

ANNE BABA TUTUMLARI

- Aşırı Baskıcı ve Otoriter Tutum
- Aşırı Hoşgörülü, Serbest Tutum
- Aşırı Koruyucu Tutum
- Dengesiz ve Kararsız Tutum
- İlgisiz ve Duyarsız Tutum
- Demokratik Tutum

Aşırı Baskıcı ve Otoriter Tutum

- Çocuğun ilgi ve istekleri dikkate alınmaz.
- Çocuğu anlama onun seviyesine inme çabası gösterilmez.
- Çocuğa nedenleri açıklanmayan kurallar konur, bu kurallara uymadığı takdirde ceza verilir. Kurallara sorgulamadan uyması beklenir.
- Sürekli eleştiren, yargılayan, suçlayan anne-babalardır.
- Çocuktan yaşının üzerinde bir olgunluk beklenir ve ona özgürlük tanınmaz.

Bu şekilde yetişen çocuklar;

- Çocuk içine kapanık, çekingen, itaatkar olabileceği gibi aşırı saldırgan ve zorba da olabilir.
- Çocukta daima güçlü olma ve kendinden zayıfları ezme isteği vardır.
- Hata yapan kişilere hoşgörüsüzdürler.
- Bu çocuklar kötü muameleye maruz kalmaktan korktukları için anne ve babaya karşı uysal olmaktadır, fakat içten içe anne babaya karşı düşmanlık duyguları geliştirirler.

Aşırı Hoşgörölü, Serbest Tutum

- Çocuğa hiçbir zaman kesin kural konmaz. Konulan kurallar da uygulama ve denetimden uzaktır.
- Çocukların her istedikleri sorgulanmadan yerine getirilir.
- Anne baba çocuğun davranışına karışmaz, sadece büyük problem olduğunda varlığını hissettirir.
- Aile doğruyu ve yanlışı çocuğunun yaparak yaşayarak öğrenmesini ister, çocuğa neyi yapması veya neyi yapmaması gerektiği konusunda bilgi verilmez.

Bu şekilde yetişen çocuklar;

➤ Gururlu, kibirli, kendini beğenen kişilik özelliği sergilerler.

➤ Sabırsız, sorumsuz, bencil, çabuk darılan ve her an dilediğinin yapılmasını bekleyen çocuklardır.

➤ Her istediğini ailesine yaptırmayı alışkanlık haline getiren çocuk bu tavrı arkadaşlarından ve çevresinden görmeyince uyum sağlamada güçlük çeker.

➤ Başkalarının haklarına saygı duymaz.

➤ Kendi istediğinin olması için mücadele verir ve çevreden dışlanır.

- **ÇİÇEĞİN SUYA İHTİYACI VARDIR; AMA ÇOK SULARSANIZ ÖLÜR GİDER.**

**Bir çocuğa yapılabilecek
en değerli yardım, başarabileceği
konularda ona yardım etmemektir!**

Anne
naapiyosun
yaa?!
Kaç yaşına
geldim
yaa!

Sus bakıım!
Sen benim gözümde
hala yumurtasın!

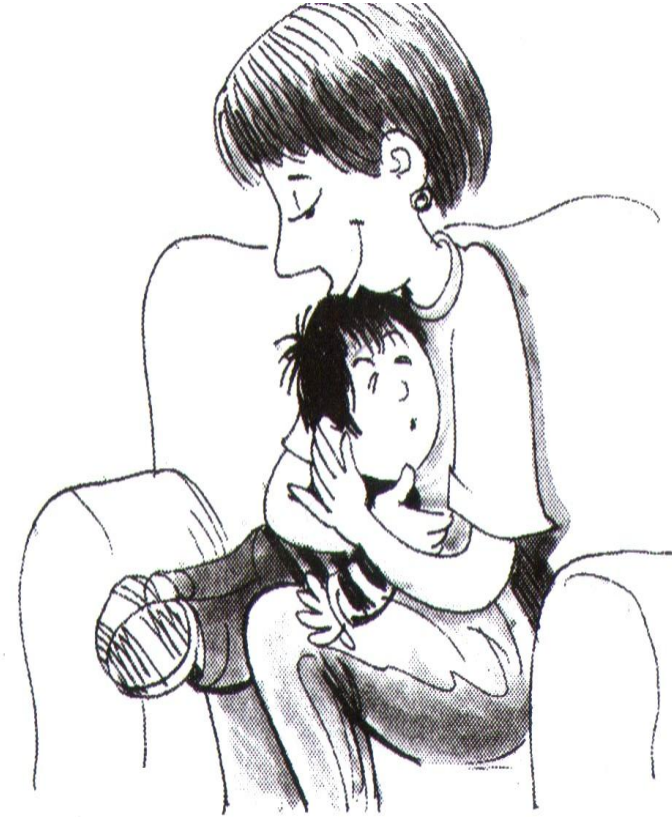

Aşırı Koruyucu Tutum

- Geç kavuşulan, aşırı istenilen, tek çocuk, tek erkek veya kız çocuk gibi çocuklar genellikle abartılmış sevginin odak noktası olurlar.
- Çocuklarının büyüdüğünü fark etmeyip bebekmiş gibi davranırlar.
- Çocuklarına hiçbir iş ve sorumluluk vermezler, her şeyi kendileri yaparlar

Bu şekilde yetişen çocuklar;

- Kendi başına hiçbir şey yapamaz, yapacağına inanmaz.
- Çocuk ailesine olan bağımlılığını dış çevreye de genellebilir. Onu himayesi altına alabilecek herkese karşı bağımlı olmaya başlarlar.

- Daima dikkat çekmeye, çevresindeki kişilerin ona hizmet etmesini beklemeye başlar.
- Toplumsal yaşamda ayakta durma yarışında çocuk başarısız ve mutsuz olabilir.
- Ailesinden gördüğü sevgi ve himayeyi ileride eşinden de bekler. Hiç büyümeyen “**yetişkin çocuk**” olarak kalır.

Dengesiz ve Kararsız Tutum

- Tüm çocuklara eşit davranmama,
- Eşit sorumluluklar vermeme,
- Kız ve erkek çocuğa cinsiyetine göre farklı davranması,
- Çocuğun yaptığı bir davranış bazen çok sert, bir tepki alabilirken, bazen de çok olumlu karşılanabilmektedir.

Bu şekilde yetişen çocuklar;

- ✓ Doğru kararlar alamaz.
- ✓ Görüşlerini açıkça söyleyemez.
- ✓ Kendini hiçbir ortamda rahat savunamaz.
- ✓ Ürkek, herkesin söylediğini kabul eden biri olabilir.
- ✓ Her zaman adımlarını diğer insanlardan geç atar.

İlgisiz ve Duyarsız Tutum

- Çocuklarına yeteri kadar zaman ayırmazlar.
- Çocukları için hiçbir konuda gerekli çabayı harcamazlar.
- Ruhsal durum ve okul başarısıyla ilgilenilmez.

Bu şekilde yetişen çocuklar;

- Okula ilgisizlik
- Zamanı iyi değerlendiremememe
- Yanlış arkadaşlıklar kurma
- İçki, sigara gibi zararlı alışkanlıklara başlama eğilimi
- Kural tanımama
- Suç işlemeye eğilimli olma
- Başına buyruk yaşama ve evden ayrılma
- Yanlış davranışlara yönelme
- Okulu bırakıp, erken yaşta çalışmaya başlama görülebilir.

Üstün Dökmen'den Anne, Baba Ve Büyüklere Altın Gibi Bir Öğüt

Çocuğumuz Düşüp Kafasını Masaya
Çarpınca Biz Hemen Masayı
Döveriz, 'He Masa Ehhh Sen Niye Orada
Duruyorsun' Diye. Çocuk Masa Orada
Durmasa Kafasını Çarpmayacağını
Sanır Ve Büyüdükçe Yaptığı Her Hatayı
Yükleyecek Birini Veya Bir Şeyi Mutlaka
Bulur.

Demokratik Tutum

- Çocuk ayrı bir birey olarak kabul edilir.
- Çocuğun ilgileri göz önünde bulundurulur, yeteneklerini geliştirici ortam hazırlanır.
- Kuralların uygulanmasında çocuğa etkin bir rol ve sorumluluk verilir.
- Cezalandırıcı olmayan (özellikle fiziksel şiddet),
- Soru sorma ve düşüncelerini ifade etmenin teşvik edildiği,

Çocuk doğurmayı annelik, çocukların maddi ihtiyaçlarını gidermeyi babalık sanmaktan vazgeçmek zorundayız. Doğurmak annelik, doyurmak babalık değildir.

Annenin de babanın da ortak sorumluluğu, çocukların kişiliğini yoğurmaktır.

OLUMLU DİSİPLİN YÖNTEMLERİ (DAVRANIŞ YÖNETİMİ-DAVRANIŞ KAZANDIRMA)

• **Çocuğumuza davranışlarımızla örnek olmalıyız. Anne ve babalar çocuğundan yapmasını beklediği davranışlara kendi davranışlarıyla örnek olmalıdır. Çünkü; çocuklar özellikle okul öncesi yaşlarda anne babalarını taklit ederler.**

• **Çocuğumuzun iyi alışkanlıklar geliştirmesine yardımcı olmalıyız. Anne çocuğunda yerleştirmek istediği davranışlar için ona yardımcı olmalıdır. (video1)**

Olumlu Yöntemler Uygulamak

Nedenini düşünme: Çocuğun olumsuz davranışının altında yatan nedeni bilmek, davranışa daha anlayışla yaklaşmamızı sağlayabilir. Eğer çocuğunuz yemek yerken mızızlanıyorsa ve hasta olduğunu anladıysanız ona kızamaz ve anlayışlı davranırsınız.

Ortamı değiştirmek: Ortamı değiştirip önlem alarak pek çok sorunu büyümeden halledebiliriz. Ellerini yıkamayı unutan çocuğa güzel kokan bir sabun almak, onun için özel bir havluyu banyoya asmak bile bazen ona el yıkama alışkanlığını kazandırmaya yeterli olabilir.

- **Dikkatini başka yere çekmek:** Bu yöntem çocuğun o anda yaptığı ve bizim istemediğimiz davranışını, onun dikkatini başka yöne çekerek engellememizi sağlar.

- **Görmezden gelme -Teşvik:** Beğenmediğimiz olumsuz davranışları (eğer çok rahatsız etmiyorsa) göz ardı etmek, her şeye sürekli kızmamak başkasının bu davranışları ödüllendirmesine izin vermemek, ancak olumlusunu yaptığı anda ödüllendirmek ve teşvik etmek.

- **NOT:** Onlara dargın olduğunuz zaman bile aslında onlara ilgi göstermiş olursunuz bu nedenle yalnızca görmezden gelmeye çalışın. Bağırarak, vurarak, küserek de olsa ***ilgilenmek*** istenmeyen davranışları arttırır.

BAZEN İSTENMEYEN DAVRANIŞLARI GÖRMEZDEN GELMEK MÜMKÜN OLMAYABİLİR

- Eğer davranışlar tehlikeli ve yıkıcı ise o zaman **HAYIR** demek zorunda kalabilirsiniz ya da onu oradan uzaklaştırmak ve hareketlerini kısıtlamak gerekebilir.
- Anne babaların yerine getiremedikleri **boş tehditleri** bir süre sonra çocuğun anne babalarının **sözüne inanmamasına** neden olur.

• **Çocuğa Çözüm Yollarını Göstermek:**

Olumsuz davranışın sonucunu söyleyip, yerine yapabileceği olumlu bir davranışı göstermek: Dolapları karıştırıyorsa, oynayabileceği birkaç eşya verebiliriz. Evin içinde sürekli koşup zıplayarak alttaki komşuyu rahatsız ediyorsa, bir odaya minder sererek orada istediği gibi oynamasını sağlayabilirsiniz. Çocuğunuz duvarları çiziyorsa, duvara, dolaba bir kâğıt asabilirsiniz.

- **Duyguların belirtilmesi:** Olumsuz davranışının sonucu açıkladıktan sonra, annenin duyduğu olumsuz duyguları belirtmesi:
 - **Sokağa çıktığımızda bir şey almam için ağladığın zaman çok üzülüyorum, başım ağrıyor, seninle bir daha sokağa çıkmak istemiyorum.**
 - **Bu hareketi yaptığın zaman hiç hoşuma gitmiyor. Hele neden yapmaman gerektiğini açıkladığım halde yine yaptığın zaman çok üzülüyorum, beni artık dinlemediğini düşünüyorum.**
 - **Çok şeker yediğinde dişlerin çürüyecek diye üzülüyorum.**

• **Beklentilerin belirtilip çocuğa seçme hakkı**

verilmesi : Anne çocuğa istemediği davranışı açıkça belirterek bunun yerine seçme hakkı vermelidir.

— Saçlarının böyle dağınık olmasının istemiyorum.Ya her gün tarayıp toplayalım ya da kısa kestirelim.

— Misafir varken gürültü yapmanı istemiyorum. Ya yanımızda sessizce oyna ya da odanda oyna.

— Duvarları çizmeni istemiyorum çünkü görüntüsü çirkin oluyor ve duvarları boyamak için masraf yapmamız gerekiyor. İstersen bu kâğıdı duvara yapıştırırayım, orada çiz ya da masanın üzerine koyayım orada çiz.

• **Çocuğun yaptığı kötü davranışın sonuçlarını**

yaşamalarını sağlamak :Tüm yöntemleri denedikten sonra, çocuğun istenmeyen davranışı hala devam ediyorsa artık davranışının sonuçlarını yaşamaları gerekmektedir:

— **Sulu boya yaparken altına muşamba sermen gerektiğini daha önce anlatmıştım. Yine muşambasız resim yapmışsın, her yer sulu boya lekesi olmuş. Bu yüzden 1 hafta boyunca sulu boya boyalarını kaldırıyorum.**

Bazı disiplin teknikleri(özet)

- * Çocuklarınıza iyi örnek olun.
- * Çocuklarınızın iyi davranışlarını ödüllendirin. **(video 2)**
- * Sorunun çok önemli olup olmadığını, kalıcı olup olmadığını tespit edin.
- * Çok konuşarak talimatlar yağdırmayın. Zaman zaman bir bakış, kaşını kaldırıp sert bir şekilde yaptığından hoşlanmıyorum demek sorunu halledebilir.
- * Bırakın çocuklarınız hataların neticeleri ile yüz yüze kalsınlar.
- * Yaptıkları ya da yapmadıklarının (ödev yapmama, okula kitap getirmeme vb.) neticelerine katlansınlar.
- * Çocuklarınızın yanlış davranışları yüzünden bazı tatsız durumlar yaşamasını sağlayın.
- * Cezaları gerektiği durumlarda vermeye dikkat etmelisiniz. Ceza suçun büyüklüğüne göre belirlenmelidir.

ANNE BABALARA TAVSİYELER

- Onunla birlikte vakit geçirin, kendini ifade etmesini sağlayın
- Onun okul başarılarını uygun bir şekilde ödüllendirin,
- Ona her zaman cesaret verin
- Uyku düzeninin bozulmamasını sağlayın,
- Ders çalışırken belli aralarla dinlenmesini sağlayın,
- Yaşlıtları ve başkaları ile onu kıyaslamayın,**(video3)**
- Çocuğunuz ile çok zaman geçirmeye değil nitelikli zaman geçirmeye önem verin.
- Sürekli ders çalışmasını engelleyin

ANNE BABALARA TAVSİYELER

- Disiplin konusunda tutarlı ve kararlı bir tutum sergileyin. (**video4**)
- Kuralların gerekçelerini belirtin, uyulması konusunda ebeveynler olarak aynı tutumu sergileyin.
- Çocuğunuza uygun, dikkatini dağıtmayacak bir ders çalışma ortamı hazırlayın.
- Ondan yapamayacağı şeyler istemeyin,
- Gelişimine uygun görevler vererek sorumluluk duygusunu geliştirmeye çalışın.

ANNE BABALARA TAVSİYELER

- Anne-babaların yaptığı çok yaygın bir hata her yanlış davranışa aynı şiddette tepki vermektir. Anne-babalar etkili olabilmek için tepkilerini davranışın ciddiyetine göre ayarlamalıdır.
- **Zor ve şiddet kullanılarak davranışı yönlendirmeye çalışan anne-babalar; (video5)**
- **Çocuğun kendilerine karşı korku içinde olmasına, çocuğun öfkeli ve saldırgan olmasına, kendi problemlerini şiddet yoluyla çözümlenmeye çalışmasına sebep olur.**

Aile üyeleri (anne, baba, büyükanne, dede vb.) çocuğa yaklaşımlarında **tutarlı** olmalıdırlar. Biri farklı, diğeri farklı davranmamalı, **çocuğu birbirine karşı korumamalıdırlar**. Bu çocukta olumsuz davranışlara neden olur.

Şunu hiçbir zaman unutmayınız; çocuğunuz sizden farklı bir insandır. Onun farklı duygu, düşünce, yetenek, ilgi ve ihtiyaçları vardır. O sürekli değişme ve gelişme içindedir. Buna bağlı olarak da farklı ihtiyaçları vardır. Bizler gibi düşünemez ve davranamaz.

♥ Dinlemek bir beceridir,
Dinlediğiniz için,
Teşekkürler